

kell bevésni az agyba. Ha egyszer már kialakult az új idegpálya, rendszeres használattal meg lehet erősíteni, és további használattal fenn lehet tartani."

(Hogan, Kevin: A meggyőzés tudománya.)

Mit vinnél magaddal?

Időkorlát: 10-15 perc

Létszám: az egész osztály

Eszközigény: nincs

A gyakorlat célja: Agytorna, a logikai gondolkodás fejlesztése szórakoztató módon.

Leírás: Mindenki sorolja a tárgyakat, amelyeket el szeretne vinni magával egy lakatlan szigetre, a játékvezető pedig eldönti, hogy viheti-e vagy sem. A feladat: kitalálni a kimondatlan szabályt, ami alapján a játékvezető engedi vagy nem engedi az adott tárgyat elvinni.

Magyarázat: A szabályt valami „váratlan” dologhoz kötjük, például: azokat a tárgyakat viheti, melyek kezdőbetűje egyezik a saját vezetékeve kezdőbetűjével.

Gyufás

Időkorlát: 10-15 perc

Létszám: az egész osztály

Eszközigény: tábla vagy nagy fehér lap, filc, egy doboz gyufa

A gyakorlat célja: Agytorna, memória fejlesztése

Leírás: 5 percen belül az osztály közösen gyűjt szavakat egy megadott témán belül, melyek felkerülnek a táblára. A cél az, hogy minél több szó kerüljön fel. Pl. tulajdonnevek, gyümölcsök, híres írók a 20. századból, földrajzi nevek Európán belül, stb. Ezután a diákoknak az a feladata, hogy a táblán szereplő nevek közül minél többet megjegyezzenek. Erre kapnak 2-3 percet. Az osztály ezután körbe áll. Kiválasztunk egy diákot, akinek az lesz a feladata, hogy a listát nézve számolja, hány olyan szó hangzott el a felsorolásban, ami a táblán is fel van tüntetve (ugyanazt a szót csak egyszer számoljuk helyesnek). Ezt a feladatot természetesen a tanár is elláthatja. A többi körben álló diákoknak pedig az a feladata, hogy sorban felsorolja a memorizált szavakat, amíg a gyufaszálon ég a láng. Ezután azzal indítjuk el a játékot, hogy a gyufás dobozt átadjuk a legelső játékosnak, aki meggyújtja a gyufát és belekezd a felsorolásba. Addig beszélhet, amíg a láng ég, utána tovább adja a gyufásdobozt a mellette lévőnek, aki folytatja.

Miután véget ért a játék és kihirdettük a nyertest, fontos, hogy megbeszéljük az osztállyal, ki milyen taktikát választott, mi segítette a memorizálást, illetve, hogy mi volt az, ami gátolta. Kitérhetünk arra, hogy az életük más területén milyen hasonlóságot fedeztek fel, például vizsgára, feleltetésre, tesztre vagy röpdolgozatra való felkészülésükben.

A gyakorlat variációi: Bármilyen témában játszhatjuk. További lehetőség, hogy 5 fős csoportokban játszattuk a diákokkal, ahol minden egyes csoportnak van saját szólistája, illetve ellenőrző embere.

Veszélyek és tapasztalatok: A szavak olvashatóan kell, hogy felkerüljenek a táblára. Az ellenőrzés egyszerűsítése érdekében érdemes maximum annyi szót gyűjteni, ami az osztálylétszám duplája. Az éppen nem aktív diákok a szavak ellenőrzésében vehetnek részt.

Faliújságötletek

A csoporttagok gyűjtsenek össze általuk kipróbált és hasznos tanulási technikákat. Ezeket mintegy recept formájában írják le egy ajánlással egybekötve, amiben kiemelik, hogy ez a konkrét módszer milyen típusú tananyaghoz illik a legjobban. Az egyes tanulási módszerekhez lehet híres emberek hasonló tanulási módszereit gyűjteni, majd jó példaként feltüntetni.

Miért jó a puskázás? címmel minden egyes diák ír minimum egy érvet, amiben röviden kifejti, hogy milyen előnyökkel jár a puskázás. Ha több hasonló érv is felkerül, ezeket csoportosítva helyezzük a falújságra. Szenteljünk külön figyelmet annak is, hogy szülessenek olyan megállapítások, amik azt vizsgálják, hogy a puskázás vajon elősegíti-e és ha igen, hogyan a tananyag memorizálását. Gondolatébresztés céljából kikerülhetnek a falújságra a nagyon ellentmondásos állítások is.

Ajánlott irodalom

■ Tóth Péter: Tanulásmenedzsment és önszabályozó tanulás. Óbuda University E-Bulletin. http://www.uni-obuda.hu/e-bulletin/Toth_2.pdf

Hasznos weboldalak

■ <http://prezi.com/8mxenhwa4wah/kolb-fele-tanulasi-modell/>
 ■ http://gepeskonyv.btk.elte.hu/adatok/Pedagogia/84N%E1dasi/CD1/03/2b/2b_2_1.htm

A Katedra folyóirat hasábjain foglalkoztunk már a nyelvekhez, nyelvvaltozatokhoz kapcsolódó véleményekkel, nyelvi mítoszokkal és tévhitekkel. Az általunk bemutatott esettanulmányok főként szlovákiai magyar egyetemi hallgatók és magyar szakos pedagógusok véleményeit elemezték. Az elemzések középpontjában leginkább a magyar anyanyelvhez, valamint annak változataihoz és a kétnyelvűséghez kötődő vélekedések bemutatása állt.

2015 szeptemberétől a Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Közép-európai Tanulmányok Karán magyar mint idegen nyelvet is oktatunk a regionális idegenforgalom szakon belül. Az említett szak iránt nagy érdeklődés mutatkozik. A hallgatók szlovák vagy magyar csoportban tanulhatnak, és a képzés során három regionális idegen nyelv közül választhatnak. A magyar csoport tagjai cseh vagy lengyel, a szlovák hallgatók pedig lengyel vagy magyar nyelvet tanulhatnak 4 szemeszteren keresztül. A magyar nyelvet idén 16 szlovák anyanyelvű hallgató választotta. A kurzus első óráján 18 kérdést tartalmazó szlovák nyelvű kérdőív segítségével igyekeztük kideríteni a hallgatók véleményét a nyelvekről, a nyelvi mítoszokról és legfőképp a magyar mint idegen nyelvről.

A névtelen kérdőív első része az adatközlők nemére, anyanyelvére, családi hátterére és lakóhelyére vonatkozott. Mindegyik válaszadó szlovák anyanyelvű és nemzetiségű, szlovák egynyelvű családból szár-

Presinszky Károly

Milyen idegen nyelv a magyar?

(Nyitrai szlovák egyetemi hallgatók véleménye a magyar mint idegen nyelvről)

mazó nő. Többségük a Nagyszombati, Érsekújvári, Lévai, Zsarnócai és Breznóbányai járásban lakik, illetőleg egy-egy hallgató van még a Besztercebányai, Trencsényi, Galántai, Zselízi, Rimaszombati és Gyetvai járásból.

Az első kérdés azt tudakolta, hogy miért választották a hallgatók a magyar nyelvtanfolyamot. A válaszok több mint fele pozitívnak értékelhető, hiszen a legtöbben azért választották, mert hasznos nyelvnek tartják a magyart. Két-két hallgató azért választotta, mert szélesebb családi körében, illetve lakóhelyén élnek magyarok. Két adatközlő azzal indokolta választását, hogy Nyitraán sok magyar diák van, akiket szeretnének megérteni. Egy-egy hallgatónak tetszik a magyar nyelv, mivel különleges, és egy hallgató azért választotta, mert szeretné bővíteni ismereteit a nyelvekről. Hét hallgató véleménye semleges vagy negatív attitűdről tanúskodik, hiszen ők csupán kényszerből választották a magyar nyelvet, ugyanis a lengyel nyelvi kurzusra már nem fértek be.

A továbbiakban arra kértük a hallgatókat, hogy írják le, milyen szavakat tudnak magyarul. Átlagban három-négy magyar szót írtak, de volt olyan is, aki tíz szót is feltüntetett. Három hallgató nem írt semmit. A leggyakoribb válaszok és a válaszadók száma (zárójelben) a következő volt: *igen, nem* (7), *sia, szia* (6), *nem tu dom, nemtudó, nemtudo, nemtudom* (5), *ksenem, kesenem, koszonom, köszönöm* (4), *jonapot, jó napot, joregen, jorregelt, jó regelt* (3), *tešik* (2). A következő szavak csupán egyszer

fordultak elő: *visonlatasla, ištenem, mivan, egésegedre, perse, jovan, igazán, dragam*.

A következő néhány kérdéssel a hallgatók nyelvismeretét, valamint a nyelvekhez és az anyanyelvhez kapcsolódó véleményeit kutattuk. A legtöbb válaszadó saját bevallása szerint angolul (13) és németül (12) tud. Három diák az olasz nyelvet, valamint egy-egy hallgató a spanyol, francia, illetve japán nyelvet tüntette fel. Arra is kíváncsiak voltunk, hogy melyik nyelv tetszik a hallgatóknak leginkább. A válaszok alapján az angol nyelvet tekinthetjük győztesnek. Hat hallgató is kiemelte, hogy az angol nyelv jó hangzású, mindenhol megértik és a leghasznosabb nyelv. Két válaszadónak az olasz nyelv szimpatikus a jó hangzása és temperamentuma miatt. Hárman a spanyol nyelvet kedvelik leginkább, mert érdekesnek tartják. Szintén három válaszadónak az orosz tetszik, mivel a szlováknak rokon nyelve. Két hallgatónak a német nyelv és egy hallgatónak a görög nyelv tetszik leginkább. Egy diáknak minden nyelv tetszik. Érdekes, hogy a nyelvek közül legjobban saját anyanyelve, a szlovák nyelv egyetlen válaszadónak sem tetszik.

A következő két kérdéssel azt vizsgáltuk, hogy a hallgatók számára mit jelent saját anyanyelvük, a szlovák nyelv, mi tetszik nekik benne és mi nem. A válaszok közül 12 véleményt pozitívnak, érzelmileg telítettnek tekinthetünk. A legtöbben leírták, hogy ez az a nyelv, amelyet kiskoruktól használnak, szüleiktől tanultak. So-

kan a legfontosabb nyelvnek tartják, mely biztosságot, büszkeséget jelent, és melyen érzelmeket, sőt mindent a legjobban ki tudnak fejezni. Két válaszadó semleges véleményt írt saját anyanyelvről. Megjegyezték, hogy minden nap használják, de nem tartják fontosnak, hogy valamit jelentsen számukra. Egy hallgató úgy fogalmazott, hogy ha máshol született volna, más lenne az anyanyelve. A hallgatóknak a szlovák anyanyelvükben főként a kiejtés tetszik. Leginkább nem tetszik számukra a nyelvtan és a helyesírás. A legtöbben azt írták, hogy nekik minden tetszik benne, és nincs olyan, ami nem tetszene számukra. Mítoszok is megjelentek, ugyanis egy válaszadónak nem tetszik, hogy a szlovákiai magyarok nem tudnak szlovákul. Ezt a mítoszt a továbbiakban külön kérdéssel vizsgáltuk.

A kérdőív többi kérdése a magyar nyelvre, a szlovákiai magyarok nyelvére és a kétnyelvűsége vonatkozott. Először azt szeretnénk volna tudni, hogy a nyelvtanfolyam résztvevői mit gondolnak a magyar nyelvről. A kapott válaszok javarészt negatív attitűdről tanúskodnak. 8 hallgató szerint a magyar nyelv bonyolult, összetett, nem hasonlít semmihez, nehéz megtanulni. Egyik hallgató a következőket írta: *Nagyon nehéz nyelv, nehéz a kiejtés, a nyelvtan, és valószínűleg sehol sem fogom tudni használni*. Három hallgató véleménye semlegesnek tekinthető, ugyanis válaszaikban leírták, hogy nem tudnak róla semmit írni, mivel nem ismerik, és majd meglátják, hogy milyen vélekedésük ala-

kul ki a magyar nyelvről. Őt válaszadó viszont pozitívan nyilatkozott a magyar nyelvről. Szerintük a magyar nyelv érdekes, szép, különleges, és szívesen fogják tanulni, ugyanis tetszik nekik, ahogy a magyarok beszélnek. A pozitív és semleges vélemények tehát csak együttvéve közelítik meg a negatívak számát.

Kíváncsiak voltunk arra is, hogy a hallgatóknak mi tetszik és mi nem a magyar nyelvben. A kérdésre 6 hallgató nem írt semmit, 5 megkérdezett pedig leírta, hogy erre nem tud válaszolni, mivel nem ismeri ezt a nyelvet. Csupán hárman írták azt, hogy tetszik nekik a magyar nyelv dallamossága, különlegessége, sajátos kifejezései és hangjai. Aki az előző kérdésre negatív választ adott, az itt is hasonlóképpen vélekedett. Heten írták, hogy a magyar nyelvben nem kedvelik a szavak hangzását és összetettségét. Nem tetszik számukra, hogy a magyar nyelv nehezen érthető, és Magyarországon kívül máshol nem használják. E válaszok is tükrözik, hogy a megkérdezettek nyelvi mítoszokat támogatnak.

A kérdőívben külön kérdésben vizsgáltuk az egyik legismertebb tévhit támogatottságát, hogy a magyar nyelv különleges és rendkívül nehéz nyelv. A 16 megkérdezettből tizenötön már hallották ezt az állítást, és kilencen egyet is értenek vele. Szerintük ez azért van, mert a magyar nyelv bonyolult nyelv, furcsa a hangzása és érthetetlen szavakat tartalmaz. Akik hallották, de nem értenek ezzel egyet, azok szerint minden nyelv egyformán nehéz, illetve szerintük minden nyelvben vannak nehezebb szavak. Egy hallgató leírta, hogy ő ezt már hallotta, de nem gondolja, hogy így is van. Neki a magyar nyelvben minden új lesz. Egyetlen válaszadó akadt, aki nem is hallotta és nem is ért ezzel az állítással.

A magyar nyelvhez kapcsolódó utolsó kérdés így hangzott: Ön szerint hasznos-e tudni magyarul? Miért? 15 válaszadó szerint hasznos. A leggyakoribb indokok és azok gyakorisága a következő volt: mert bármely új nyelv tudása hasznos lehet (4), mert jól jön, ha Magyarországra utazunk (3), mert a szomszédos országnak ez a nyelve (2), mert fontos lehet a munkalehetőségek miatt (2), mert Szlovákiában nagyszámú magyar kisebbség él (2), mert jól jön, ha az ember Dél-Szlovákiában lakik (2). Az egyik válaszadó még a következőket is hozzáfűzte: *Nemcsak akkor jó, ha az ember délen*

lakik, ugyanis nekem is jól fog jönni, mivel gyakran tartózkodom a Tátrában, és ott sok magyarországi vendégünk van. Egy hallgató szerint nem hasznos, hacsak az ember nem Magyarországon akar dolgozni.

A kérdőívünk befejező részének kérdései a szlovákiai (magyar) nyelvhasználatról és az ahhoz kapcsolódó tévhitéről szóltak. Megkérdeztük a tanfolyam résztvevőitől, hogy jól tudnak-e a szlovákiai magyarok szlovákul. A kérdés ahhoz a tévhithez kötődik, mely szerint a szlovákiai magyarok nem tudnak rendesen szlovákul. A hallgatók között egyenlően oszlott meg az igen és a nem válaszok száma. 4 válaszadó szerint pedig valaki tud, valaki nem. Szerintük kevesen tudnak rendesen szlovákul. 6 hallgató szerint tudnak, mivel Szlovákiában élnek, itt nőttek fel, és rájuk ragadt. Szintén hatan pedig úgy gondolják, hogy a szlovákiai magyarok nem tudnak jól szlovákul, mert rosszul ragoznak, mert gyakran tévednek, mert nincs rá szükségük.

Kíváncsiak voltunk arra is, hogy a szlovák diákok mit gondolnak a szlovákiai magyar nyelvhasználat sajátosságairól. Megkérdeztük, hogy szerintük jól tudnak-e a szlovákiai magyarok magyarul. Kilenc válaszadó szerint tudnak, mivel ez az anyanyelvük, mert a család, a környezet és az iskola jóvoltából megtanulják. További két hallgató szerint is tudnak, de nem olyan jól, mint Magyarországon. Négyen viszont úgy gondolják, hogy a szlovákiai magyarok nem tudnak jól magyarul, mert szlengesen beszélnek, mert ez nem igazi magyar nyelv, mert ez messze van az eredetitől. Egy hallgató nem válaszolt erre a kérdésre.

Azt is szeretnénk volna tudni, hogy mi a véleményük a kétnyelvűségről. Ezzel kapcsolatban először azt tudakoltuk, hogy szerintük ki a kétnyelvű. A megkérdezettek többsége (7 válaszadó) szerint az a kétnyelvű, aki két nyelvet tud. Öten úgy vélik, hogy az, aki két nyelven beszél vagy két nyelvet megért. Többen hozzáfűzték a nyelvtudás szintjét is. Megemlítették, hogy a kétnyelvűséghez szükséges két nyelv anyanyelvi, magas, nyelvtanilag helyes, illetőleg egyforma szintű ismerete. Egy válaszadó érdekes definíciót adott: *Akkor kétnyelvű valaki, ha szlovák a nemzetisége, de más nyelvet is használ.*

Megkérdeztük azt is, hogy szerintük a szlovákiai magyarok kétnyelvű-

ek-e. A kérdésre tizenegyen egyetértő választ adtak. Szerintük kétnyelvűek, mert folyamatosan, jól, megfelelően tudják használni mindkét nyelvet. Egyik hallgató szerint csak akkor tekinthetők kétnyelvűnek, ha van magyarországi vagy dél-szlovákiai családtagjuk. Egy másik szerint viszont azért kétnyelvűek, mert keverik a szókapcsolatokat. Három hallgató szerint valaki kétnyelvű, valaki nem. Két hallgató nem válaszolt erre a kérdésre.

Az előbbi kérdés válaszai közt megjelent a nyelvek keverésének mítosza. Ezt a tévhitet a hallgatók körében egy külön kérdéssel vizsgáltuk: Mi a véleménye arról, ha valaki keveri a nyelveket? A kérdésre ötön pozitív reakciókat adtak. Szerintük ez rendben van, nem gond, vicces, mulatságos, érdekes. Három választ semlegesnek tekinthetünk, ugyanis ez a válaszadók nem zavarja, szerintük ez nem szégyellnivaló. További három hallgató viszont negatív véleményének adott hangot. Nekik nem tetszik, mert zavaró, szerintük az embernek legalább egy nyelvet tökéletesen kellene tudni és nem keverni. Öten nem válaszoltak erre a kérdésre.

A vizsgálat végén azt kérdeztük a hallgatóktól, hogy szerintük fognak-e a szlovákiai magyarok 50 év múlva magyarul beszélni. Az adatközlők többsége (9 hallgató) igennel válaszolt. Szerintük fognak itt magyarul beszélni, hiszen magyarul fogják a családban a gyerekeket tanítani generációról generációra. Néhányan leírták, hogy a szlovákiai magyarok büszkéek magyarságukra. Hat hallgató nem tudja megítélni, illetőleg lehetségesnek tartja. Egy diák nem válaszolt erre a kérdésre.

Vizsgálatunk tanulságos eredményekkel szolgált. A válaszadók körében a kapott adatok alapján azért élnek negatív vélemények is, mivel eddig nem volt kapcsolatuk a magyar nyelvvel, és tévhit, mítoszok alapján ítélték róla. A magyar nyelvtanfolyam időközben már javában folyik, a résztvevők véleménye pedig a magyar nyelvről a tapasztalatok alapján egyre pozitívabb.

